

2020-
2021

Iisalmen lyseon globaali- kasvatussuunnitelma

MARKKANEN MARIA

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Mitä kansainvälisyys, kansainvälistyminen, globaalikasvatus ja kansainvälinen osaaminen ovat?	3
3. Miksi kansainvälisyyttä halutaan lisää kouluihin?	4
4. Kansainvälisyyskasvatuksen ongelmia oppilaitoksissa	4
5. Visio ja tavoitteet.....	5
6. Lyseon globaalikasvatuksen tasot	6
6.1 Kansainvälisyys yksilön asenteina ja uskalluksena	7
6.2 Kotikansainvälisyys oppilaitoksen toiminnassa	7
6.3 Kansallinen ja seudullinen kansainvälisyys.....	8
6.4 Kv-liikkuvuus eli kansainvälisyys toisessa maassa	9

1. Johdanto

lisalmen lyseon kansainvälisyys perustuu valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa mainittuihin periaatteisiin ja arvoihin sekä yleissivistävää koulutusta koskevaan lainsäädäntöön.

Lyseon kansainvälisyyden pohjana käytetään Opetushallituksen määrittämiä kansainvälisyyden tasoja. Nämä tasot on selitetty tarkemmin kohdassa ”Lyseon globaalikasvatuksen tasot”.

lisalmen lyseon opetussuunnitelma korostaa arvoperustassaan mm. ihmisoi-keuksia, elämän kunnioitusta, kestävän kehityksen periaatteita, suvaitsevai-suutta, kansainvälisyyttä sekä myönteistä asennetta eri kulttuureja kohtaan.

Lyseon kansainvälisyystyöryhmä käyttää nimitystä globaalikasvatusryhmä, koska ryhmä haluaa korostaa kestävän kehityksen periaatteita ja toiminnan globaaleja tavoitteita, esim. ihmistä maailmankansalaisena.

Työnjaon tasa-arvon kannalta olisi tärkeää, että kansainvälinen toiminnan ei katsota kuuluvan vain tiettyjen aineiden, esim. kieltenopettajien, tai tietyn ryh-män toiminnaksi.

2. Mitä kansainvälisyys, kansainvälistyminen, globaalikasvatus ja kansainvälinen osaaminen ovat?

Käsitteiden määrittelemisen yksiselitteisesti on hyvin vaikeaa. Kansainvälinen toiminta mielletään usein ennen kaikkea opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuudeksi, mutta oppilaitosten kansainvälistyminen on paljon moniulotteisempi kokonaisuus.

Kansainvälisyys voidaan määritellä vähintään kahden valtion tai niissä sijaitsevan organisaation väliseksi toiminnaksi.

Kansainvälistyminen puolestaan tarkoittaa kaikkea oppilaitoksissa tapahtuvaa toimintaa, jonka tarkoituksena on tehdä kansainvälisestä toiminnasta osa organisaation normaalia toimintaa.

Tutkija *Jane Knight* puolestaan määrittelee kansainvälistymisen prosessiksi, jossa kansainvälinen, interkulttuurinen tai globaali ulottuvuus nivotaan korkeakoulutuksen tarkoitukseen, tehtäviin tai toimeenpanoon. Hän näkee kansainvälistymisessä kaksi toisiinsa liittyvää komponenttia:

- *kansainvälistyminen ulkomailla*, joka kattaa kaikenlaisen rajat ylittävän koulutuksen: opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuuden sekä projektien ja koulutusohjelmien liikkuvuuden.
- *kansainvälistyminen kotona*, johon sisältyy opiskeluun liittyviä kansainvälisiä elementtejä, kuten opetussuunnitelmat, opetus ja oppimisprosessit, vapaa-ajan toiminta ja paikallisten kulttuuristen tai etnisten yhteisöjen kanssa tehtävä yhteistyö.

Globaalikasvatus on toimintaa, jolla kannustetaan ihmisiä aktiiviseen maailmankansalaisuuteen. Globaalikasvatus lisää ymmärrystä siitä, miten jokainen meistä on kytköksissä maailmanlaajuisiin ilmiöihin ja voi omalla toiminnallaan edistää globaalia oikeudenmukaisuutta.

Globaalikasvatuksen teemoja ovat kestävä kehitys, moninaisuus, media, ympäristö, ihmisoikeudet ja rauha.

Kansainvälinen osaaminen

Perinteisesti kansainvälinen osaaminen nähdään lähinnä kielitaitona, suvaitsevaisuutena ja kulttuurisena osaamisena, jotka mahdollistavat työskentelyn monienlaisten ihmisten kanssa ja joita hankitaan useimmiten oleskelemalla ulkomailla.

Laajennettu näkemys kansainvälisestä osaamisesta tarkoittaa sen sijaan tuotavuutta, sitkeyttä ja uteliaisuutta sekä kykyä ajatella omaa kokemuspiiriään laajemmin. Tässä merkityksessä kansainvälistä osaamista hankitaan usein vapaa-ajalla seuraamalla globaalia mediaa ja toimimalla monenlaisissa yhteisöissä riippumatta sijainnista tai kielestä.

3. Miksi kansainvälisyyttä halutaan lisää kouluihin?

Kansainvälistymisen hyötyjä yksilöille on tutkittu paljon, ja eri tutkimusten tulokset ovat paljolti samansuuntaisia. Esimerkiksi *Mid Term Review of the Lifelong Learning Programme (2011)* sekä *Rahikaisen ja Hakkaraisen aiheesta tekemä haastattelututkimus (2012)* listaavat seuraavia kansainvälistymisen hyötyjä.

- a) *yrittäjyystaidot*
- b) *kielitaito ja kulttuurienväliset taidot*
- c) *henkilökohtainen kasvu (mm. selviytyminen uudenaikaisissa tilanteissa ja itsetuottamuksen kasvu) ja sosiaaliset valmiudet (itseluottamus, sopeutumiskyky, tiimitaidot, ongelmanratkaisu ja aloitekyky)*
- d) *sosiaaliset yhteydet (mm. uudet ystävät ja ammatilliset kontaktit)*
- e) *"tietoisuus pohjoismaisuudesta" (mm. tietämys muista pohjoismaista, kiinnostus pohjoismaista yhteistyötä kohtaan)*
- f) *vaikutukset työuraan tai opiskeluun (mm. uramahdollisuudet toisessa pohjoismaassa, uran tai opintojen edistyminen kotimaassa).*

Useissa tutkimuksissa on myös huomattu, että opinnoissaan huonommin menestyvät opiskelijat voivat hyötyä kansainvälisestä kokemuksesta jopa enemmän kuin ns. "hyvät opiskelijat".

4. Kansainvälisyyskasvatuksen ongelmia oppilaitoksissa

- a) Miten toteuttaa monipuolista kansainvälistä toimintaa siten, että mahdollisimman moni on mukana ja että koulun taloudelliset ja muut resurssit riittävät toiminnan järjestämiseen?
- b) Miten motivoidaan opettajat ja oppilaat kansainväliseen toimintaan?
- c) Miten koulun visio ja kansainvälinen toiminta saadaan sellaiseksi, että kaikille löytyy sopiva tavoite ja toimintamuoto?

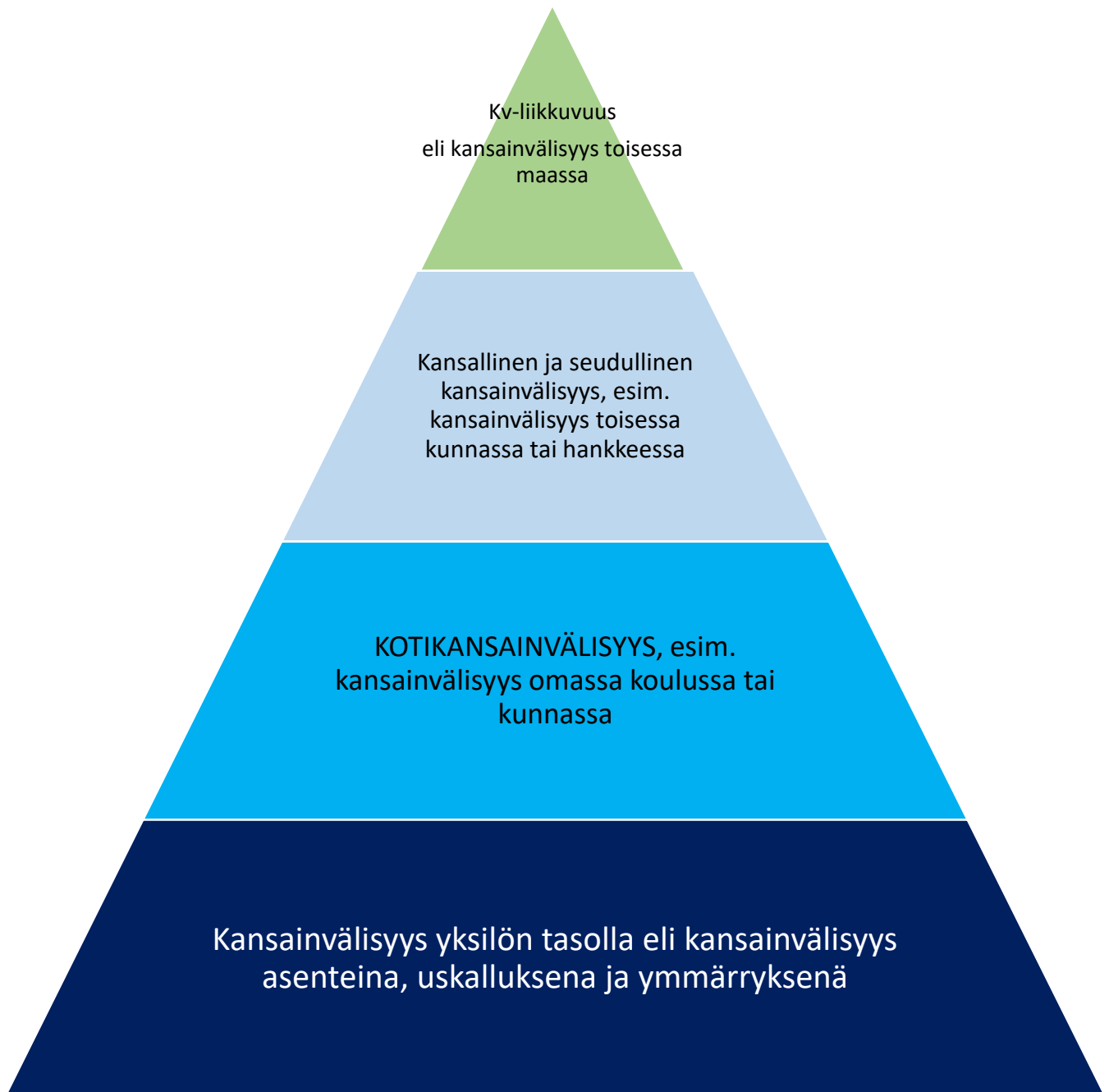
5. Visio ja tavoitteet

- **lisalmen lyseo on alueen johtava globaalikasvatuksen kehittäjä.**
- Kansainvälistä toimintaa laajennetaan uusille alueille.
- **Kaikki kansainvälisyyden tasot näkyvät lyseon arkipäivässä.**
- Kaikki opiskelijat saavat lukiokoulutuksen aikana kansainvälisyyteen liittyviä kokemuksia ja taitoja.
- Kaikki opiskelijat ja opettajat tukevat toiminnallaan kestävän kehityksen toimintaa ja periaatteita.
- Opiskelijat kiinnostuvat kansainvälisestä koulutustarjonnasta.
- Opiskelijat työllistyvät kansainvälisiin yrityksiin.

6. Lyseon globaalikasvatuksen tasot

Opetushallituksessa työskentelevä Paula Mattila on eritellyt koulujen kansainvälisyyden **neljälle eri tasolle**:

6.1 Kansainvälisyys yksilön asenteina ja uskalluksena

Kansainvälisyys asenteina ja uskalluksena merkitsee sitä, että kansainvälisyyden tulisi olla osa kaikkien opiskelijoiden ja opettajien arvomaailmaa. Ihmisoikeudet, rauhankasvatus, suvaitsevaisuus ja ympäristön kunnioitus ovat osia näitä arvoja ja asenteita.

Nämä arvot ja avoin suhtautuminen eri kulttuureihin vahvistavat opiskelijan työelämä- ja jatkokoulutusvalmiuksia.

Kansainvälisyyttä yksilön asenteena ja uskalluksena voidaan tuoda esiin mm. näyttelyissä, juhlissa, teemapäivissä, aamunavauksissa, luennoilla ja kaikkien aineiden opetuksessa.

Kehittämiskohteina on koko henkilökunnan positiivisen ja avoimen asenteen lisääminen globaaleihin kysymyksiin ja kansainvälisyyteen yleensä. Opettajien toivotaan lisäävän kontakteja muista kulttuureista tuleviin oppilaisiin. Opettajat voisivat myös miettiä, miten heidän opettamaansa ainetta voisi lähestyä kansainvälisyyden näkökulmasta.

6.2 Kotikansainvälisyys oppilaitoksen toiminnassa

Kotikansainvälisyys tarkoittaa kansainvälistymistä kotimaassa, koulussa ja sen lähiympäristössä.

Koulussa kotikansainvälisyys voi sisältää mm. kansainvälisiä oppimisympäristöjä ja oppimisen sisältöjä, joita voidaan löytää tai käyttää oman koulun tiloissa tai sen lähiympäristössä. Tällaisia ovat mm. tutustuminen ja yhteistyö paikallisten, kansainvälisesti toimivien yritysten kanssa.

Opiskelijat voivat myös osallistua nettipohjaisiin kansainvälisyshankkeisiin, järjestää tapahtumia, tutustua vaihto- ja maahanmuuttajaopiskelijoihin, opiskella kieliä ja perehtyä eri kulttuureihin. Koulu voi myös järjestää erillisiä kansainvälisyyskursseja. Oppilaitoksen toiminnassa voidaan myös hyödyntää vaihto-opiskelijoiden, maahanmuuttajien ja pakolaisten kulttuurista osaamista ja tietämystä, esimerkiksi järjestämällä teemapäiviä.

Helsingin kaupungin kouluviraston ohje ”Kotikansainvälisyyden työkalupakki – konkreettisia työkaluja kotikansainvälisyyden toteuttamiseen” listaa käytännön ohjeita kotikansainvälisyyden toteuttamiseen.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/oph_kotikansainvalisyys_5.pdf

Kotikansainvälisyys näkyy oppilaitoksissa mm. laajana kielitarjontana, ympärillä olevien kansainvälisten yhteyksien ylläpitämisenä, internetin hyödyntämisenä, vierailijoiden kutsumisena sekä kansallisten ja kansainvälisten verkostojen ylläpitämisenä. Lisäksi oppilaitoksissa on mahdollista järjestää teemapäiviä sekä vierailuja ja tutustua alueella kansainvälisesti toimiviin yrityksiin.

Kehittämiskohteina on se, miten tuetaan maahanmuuttajaoppilaiden integroitumista yhteiskuntaan ja suomalaiseen koulujärjestelmään. Lisäksi pyritään vastaamaan heidän koulutukseensa liittyviin erityistarpeisiin, kuten kielitaidon puutteisiin. Yhteistyötä kansainvälisesti toimivien yritysten kanssa tulisi lisätä. Pyrkimyksenä on myös, että kotikansainvälisyydestä tulisi luonnollinen osa koulun toimintaa.

6.3 Kansallinen ja seudullinen kansainvälisyys

Kansallisessa ja seudullisessa kansainvälisyydessä hyödynnetään kansainvälistä erityisosaamista Suomessa. Tällaisen kansainvälisyyden kumppaneina voivat toimia mm yliopistot, korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja yritykset.

Kansallinen ja seudullinen kansainvälisyys näkyy oppilaitoksessa esimerkiksi yhteistyönä eri järjestöjen, kuten SPR:n, Unicefin ja Unescon lisälmen osastojen, kanssa sekä osallistumalla erilaisiin Suomessa järjestettäviin kansainvälisiin tapahtumiin, kuten Tökkää Tellusta -projektiin.

Kansallista kansainvälisyyttä on myös yhteyksien ylläpitäminen kansainvälisiin ystävyysseuroihin, koulujen välinen verkostoituminen sekä Suomeen suuntaavan opettajanvaihdon järjestäminen ja ulkomaalaisten vierailijoiden vastaanottaminen.

Oppilaitoksemme kehittämiskohteita ovat: uusien kansainvälisten ja kansallisten yhteyksien luominen ja vanhojen ylläpitäminen, oppilaiden kansainvälisten kontaktien ja vierailujen lisääminen, opiskelijoiden laajemman ja monipuolisemman kielitaidon mahdollistaminen sekä kestävä kehityksen ja siihen liittyvän tietoisuuden ja toiminnan lisääminen.

6.4 Kv-liikkuvuus eli kansainvälisyys toisessa maassa

Kv-liikkuvuus on kansainvälistä toimintaa, jota harjoitetaan Suomen rajojen ulkopuolelle.

Kv-liikkuvuus näkyy lyseossa siten, että opiskelijat ja opettajat osallistuvat erilaisiin valtion, yhteisöjen tai järjestöjen (esim. Pohjoismaiden neuvosto, Erasmus, Sokrates ja EuroScola) mahdollistamiin projekteihin ja hankevaihtoihin. Lisäksi kv-toiminta näkyy oppilaitoksessamme erilaisina kieli- ja opintomatkoina, opettajavaihtoina sekä yhteistyö- ja ystävyyskoulutoimintana.

Yhtenä tärkeimpänä oppilaitoksemme kehittämiskohteista on saada toiminta koskettamaan kaikkia opiskelijoita ja opettajia. Toiminta tulisi suunnitella siten, että nekin, jotka eivät matkusta, pääsevät osallisiksi toiminnasta ja hyötyvät sen tuloksista. Lisäksi vaihto-ohjelmiin osallistumista tulisi tukea.

Mitkä ovat
kehittämiskohteita?

Uusien yhteyksien luominen, oppilaiden kansainvälisten kontaktien ja vierailujen lisääminen, vaihto-ohjelmiin osallistumisen tukeminen, opiskelijoiden laajemman ja monipuolisemman kielitaidon mahdollistaminen, kestävän kehityksen ja siihen liittyvän tietoisuuden ja toiminnan lisääminen

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden yhteiskuntaan ja suomalaiseen kouluun integroitumisen tukeminen ja heidän erityistarpeidensa huomioiminen

Kaikkien opettajien kiinnostuksen lisääminen globaaleihin kysymyksiin ja kansainvälisyyteen yleensä, kontaktien lisääminen muista kulttuureista tuleviin opiskelijoihin

Kuka tai ketkä?

kansallinen ja
seudullinen
kansainvälisyys

kansainvälisyys
oppilaitoksen
toiminnassa

kansainvälisyys
yksilön
asenteina ja
uskalluksena

Miten toteutetaan?

Unesco, Tökkää tellusta -projekti, kansainväliset ystävyysseurat, Unicefin lisälmen paikallisosasto, SPR:n paikallisosasto, koulujen välinen verkostoituminen

Laaja kielitarjonta, ympärillä olevat kansainväliset yhteydet, Internet hyödyntäminen, vierailijat, koulun ja sen toimintaan liittyvät verkostot, teemapäivät

Rohkaistaan opiskelijoita ja opettajia osallistumaan kansainväliseen toimintaan esimerkiksi erilaisilla projekteilla, luennoilla, stipendeillä ja tutustumistilaisuuksilla